VALENȚELE PRINCIPIULUI EGALITĂȚII ÎN FAȚA LEGII CONTRAVENȚIONALE

VALENCES OF THE EQUALITY PRINCIPLE BEFORE A CONTRAVENTIAL LAW

CEBAN Olga
studentă, USM

Consultant științific:
PANTEA Oleg
dr.,conf.univ,

Summary

The published material exposes the basic ideas that underlie a democratic state. Those ideas and concepts that create society itself, and as we know man is the basic cell of society.

For this reason, the respect for the human rights remains one of the most important obligations. Also,the deep connection between the citizen-his rights-justice is expressed and the principle of equality is highlighted as an essential requirement of society. In addition to all this, the legal framework based on this principle will be analyzed and the observance of the given principle in all branches of law, but still the branch of the contravention law will be highlighted.

Keyword*: human rights, law, contravention law, the principle of equality, society.*

Zilnic auzim fraza „fiecare din noi are drepturi" și totuși câți dintre noi înțeleg cu adevărat ce înseamnă drepturile? Drepturile sunt libertățile acordate cetățenilor pe baza unui sistem juridic.

Protecția drepturilor omului este considerată ca fiind unul din domeniile cel mai bine reglementate din punct de vedere legal și instituțional.Omul trebuie respectat,trebuie respectate toate drepturile sale și nu trebuie de admis nici o abatere de la aceste reguli.La baza unui stat democratic stă o societate responsabilă,o societate care își cunoaște drepturile sale și care luptă pentru respectarea lor.

Este bine cunoscut faptul că fiecare din noi este diferit,atât din punct de vedere fizic cât și moral.Nu există pe globul pamântesc două persoane care sa fie

identice 100 %.Dar daca cineva se consider mai presus aceasta nu înseamnă că are mai multe drepturi în comparație cu altcineva.Toti suntem egali iar tratarea în mod diferit a persoanelor în unele condiții specifice nu poate fi calificată ca discriminare și nu poate fi considerată ca tratament inegal.În lipsa condițiilor strict necesare toate persoanele trebuie să se bucure de un tratament egal.

Astfel de lucruri putem spune și în domeniul juridic.Toate persoanele,în mod egal,fără nici o abatere trebuie să respecte legea."Dura lex,sed lex" ceea ce înseamnă "legea e dură,dar e lege".

Relațiile interumane din societate, în conditiile existenței statului, sunt reglementate prin norme juridice care urmăresc desfășurarea lor potrivit vointei comunității, în condițiile unui stat democratic. În cazul încălcării normelor juridice sînt puse în pericol valorile sociale pe care ele le apără.Odată ce a fost pusă în pericol o valoare socială trebuie să fie stabilită o modalitate de răspundere pentru aceasta.Nu este important cum arăți,ce funcție ai,de unde provii,este esențial faptul că toti sunt egali în fața legii.Principiul egalității în fața legii este un principiu prezent în multe reglementări din diferite ramuri ale dreptului,cum ar fi drept constitutional,drept contravențional,drept penal,dreptul civil etc.

La nivelul dreptului,egalitatea a fost trecută de la rangul de perfecțiune la cel de principiu,respectând nucleul unui stat de drept.Consacrat fiind la nivelul constitutional,principiul egalității beneficiază de forță juridică legii fundamentale. Articolul 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului afirmă:"Toți oamenii sînt egali în fața legii și au, fără nici o deosebire, dreptul la o egală protecție a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar viola prezenta.

Declarație și împotriva oricărei provocări la o asemenea discriminare."[1] Dreptul la egalitate este dreptul tuturor ființelor umane de a fi egale în demnitate, de a fi tratate cu respect și considerație și de a participa în condiții de egalitate la orice aspect al vieții economice, sociale, politice, culturale sau civile. Toate ființele umane sînt egale în fața legii și au dreptul la protecție și beneficii egale.

Din punctul meu de vedere,egalitatea cetățenilor în fața legii este absolut necesară unui trai decent. În primul rând,democrația presupune eliminarea prejudecăților asupra unui om privind proveniența sa,statul social și material. Avand in vedere faptul că Republica Moldova este un stat democratic nu unul totalitar,sunt adoptate legi prin care discriminarea se sancționează. In al doilea rând,sunt convinsă ca dreptatea trebuie să fie aceeași pentru fiecare persoană iar

răspunderea pentru abaterile comise trebuie deasemenea să fie aceeași pentru toate persoanele,indiferent dacă este sărac sau bogat,deștept sau mai puțin informat.Nu în ultimul rând,egalitatea cetățenilor în fața legii îi face pe aceștia ca să fie mai responsabili și să înțeleagă ca legea nu alege cine trebuie pedepsit și cine nu.Asadar,egalitatea în fața legii nu inseamnă doar o lege,ci și un drept care ne ajută să trăim corect în societate.

Actualmente,principiulegalității,esteprincipiucestălabazatuturorsistemelor de drept, presupune ca «cetățenii să fie egali în fața legii și a autorităților publice",pe lângă toate acestea mai denotă și faptul ca nimeni nu este mai presus decât legea.În statele cu tradiții democratice, existența și respectarea acestui principiu reprezintă un fundament al sistemului de drept și, în egală măsură, o importantă trăsătură de conduită socială.Fiind un fundament al sistemului democratic în Constituția Republicii Moldova este inclus un articol care are la baza principiul egalității. Articolul 16"(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială."[2]

Este înțeles faptul că toți oamenii sunt supuși acelorași legi.Acest principiu este numit egalitarism juridic,el este incompatibil și încetează să mai existe cu sistemele juridice cum ar fi sclavia,colonialismul sau monarhia.Unii vor spune că, în principiu, existența și aplicarea dispozițiilor legale privind asigurarea egalității în fața legii este condiția necesară pentru caracterizarea unei societăți ca fiind justă și, totodată, premisa care stă la baza unei societăți robuste și imune la evenimente impredictibile negative.Alții vor spune că egalitatea tuturor în fața legii nu este suficientă pentru prosperitatea și, mai ales, durabilitatea unei societăți. Aceștia, punând accentul pe diferențele dintre oameni, vor arăta că drepturile și obligațiile membrilor societății trebuie distribuite, nu numai egalitar, ci și în mod just, astfel încât egalitatea să se armonizeze cu echitatea socială. În majoritatea cazurilor, respectarea principiului egalități este suficientă pentru asigurarea echității.[3]

După cum am menționat anterior principiul egalității are un rol esențial și din această cauza este prezent în diferite ramuri ale dreptului,iar o importanță deosebită îl are dreptul contravențional. La momentul actual dreptul contravențional examinează numeroase probleme juridice.Evoluția societații și în deosebi a relațiilor sociale a dus la elaborarea noilor modificări,ceea ce face să afirmăm ca probabil reglementările dreptului contravențional are un ritm mult mai alert decât în alte ramuri de drept care se bucură de stabilitate.La prima vedere

poate să pară că a fost pus ultimul cuvânt în domeniul dat,dar nici măcar nu ne dăm seama că acest cuvânt generează o perspectivă a unor noi şi vaste orizonturi. Nu putem spune că avem un final al reglemetărilor contravenţionale,deoarece lucruri se schimbă în fiecare zi,suntem în prezenţa unui caracter dinamic permanent.Aceasta înseamnă că zilnic apar noi idei care duc la schimbarea unor lucruri.

Totuşi un lucru ramâne neschimbat,faptul ca principiul egalităţii mereu a fost şi va fi unul dintre principiile fundamentale ale dreptului contravenţional. Codul Contravenţional la randul său scoate în evidenţă acest fapt,prin prisma Articolului 6 Principiul egalităţii în faţa legii

(1) Persoanele care au săvîrşit contravenţii sînt egale în faţa legii şi a autorităţilor publice şi sînt supuse răspunderii contravenţionale fără deosebire de rasă, naţionalitate, limbă, religie, sex, apartenenţă politică, avere, origine socială sau de orice altă situaţie.

(2) Conform prevederilor Constituţiei, ale altor legi şi/sau ale tratatelor internaţionale la care Republica Moldova este parte, anumite categorii de persoane pot beneficia de condiţii speciale de urmărire contravenţională sau de garanţia de a nu fi supuse urmăririi şi răspunderii contravenţionale.[3]

Acesta reprezintă unul din principiile fundamentale ale dreptului contravenţional,iar în linii generale principiile dreptului contravenţional reprezintă orientări şi idei diriguitoare pe care se bazează şi care călăuzesc activitatea de prevenire şi de curmare a faptelor contravenţionale, de stabilire a vinovăţiei faptuitorului şi de aplicare fată de el a sancţiunilor contravenţionale. Principiile dreptului contravenţional dau orientarea necesară pentru explicarea doctrinară a normelor juridice contraventionale, ele fiind puse în aplicare de organele abilitate de stat.[4,p.25]

Principiul egalităţii in faţa legii contravenţionale constă în faptul că persoanele care au comis contravenţii sunt egale în faţa legii şi a autorităţilor publice şi sunt supuse răspunderii contravenţionale,fără deosebire de rasă, naţionalitate, limbă, religie, sex, apartenenţă politică, avere, origine socială sau de orice altă situaţie.[5,p.19] Pe lângă faptul că este prezent în diferite legi interne,acest principiu mai este înscris şi în tratate internaţionale,la care Republica Moldova face parte,cum ar fi deja menţionată mai sus Declaraţia Universală a Drepturilor Omului,Convenţia Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului etc.

Egalitatea în faţa legii nu trebuie analizată într-o formă deosebită sau

excepțională,ea trebuie în primul rând înțeleasă.Sunt multe cazuri când sunt aplicate reguli de conduită deosebite.

Totuși, analizând mai detaliat acest subiect pot apărea diferite semne de întrebări.

Conform Codului Contravențional orice persoană fizică care a săvârșit contravenție este pasibilă de răspunderea contravențională,dar cum ramâne cu militarii în termen cărora nu pot fi aplicat arestul contravențional? Apare un semn de întrebare,peste tot este afirmat că suntem egali în fața legii,iar aici vedem o situație diferită.Analizând întreg Cod Contravențional sunt sigură că vor fi găsite mai multe situații de acest gen.Deci,aici este foarte important de înțeles că nimeni nu înlătură principiul egalității în fața legii și nimeni nu-l încalcă. Dupa cum am mai spus anterior sunt unele situații în care sunt stabilite reguli speciale,ceea ce ține de un domeniu oarecare sau de o categorie de persoane. Aceasta nu poate fi numit ca încălcarea legii,pur si șimplu trebuie de analizat bine toată informația și concluzia ar trebui sa sune astfel "Toti sunt egali în fața legii,iar tratarea diferită în anumite situații nu înseamnă o încălcare gravă a legii sau a drepturilor omului,cum nici nu poate fi considerat ca tratament inegal. În anumite si-tuații de acest gen,pe lângă fapta principală mai sunt prezente și unele circumstanțe sau condiții strict necesare,care contribuie la o analiză mai amănunțită a cadrului legal și stabilirea unor reguli speciale".

Problema egalității juridice a făcut întotdeauna obiectul studiului și al discuției atât în comunitatea științifică, cât și în rândul cetățenilor obișnuiți, deoarece a fost întotdeauna asociată cu stabilirea unei ordine sociale corecte într-un anumit stat. La urma urmei, nivelul de dezvoltare a democrației este asociat cu nivelul libertății umane, care, în ciuda diferenței cu alte persoane, măsoară sfera drepturilor, libertăților și obligațiilor care îi aparțin, cu dispoziții legislative pentru prezența sau absența egalității în fața legii. În plus, afirmarea principiului egalității juridice este o caracteristică obligatorie a statului de drept, ceea ce Republica Moldova s-a proclamat a fi. Este principalul criteriu pentru civilizația sistemului juridic al unui astfel de stat.

Atenția dreptului contravențional asupra principiului egalității în fața legii se datorează nu numai conexiunii invariabile a acestui fenomen cu esența dreptului, ci și faptului că aceasta ramură de drept are la baza apărarea drepturilor omului,a celor mai importante valori iar prin prisma principiului dat se realizează la maxim acest scop.Conținutul principiului egalității tuturor în fața legii implică nu numai drepturi egale ale cetățenilor, ci și obligații egale ale acestora, precum

și responsabilitate egală pentru încălcarea legii.

Întrucât stă la baza tuturor celorlalte principii: înainte de a vorbi despre justiție, vinovăție și toate celelalte principii, trebuie să „aliniem" indivizii pe un singur plan. Consider ca un astfel de plan este principiul egalității cetățenilor în fața legii. Temeiul juridic al acestui principiu îl constituie prescripțiile multor tratate internaționale recunoscute pe scară largă privind protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale.Orice formă de restricționare a drepturilor cetățenilor pe baza apartenenței sociale, rasiale, naționale, lingvistice sau religioase este interzisă. Această dispoziție este supusă respectării în toate sferele vieții publice și de stat, inclusiv în sfera dreptului contravențional.

Egalitatea în fața legii este aplicarea egală a dispozițiilor consacrate de legislație,tuturor organizațiilor de stat și nestatale, funcționarilor, cetățenilor și altor persoane care sunt implicate în proces contravențional într-o calitate sau alta.Egalitatea în fața legii înseamnă, de asemenea, că toți participanții se bucură de același set de drepturi și obligații.

În concluzie pot spune că în conformitate cu acest principiu,la stabilirea răspunderii contravențională într-un act al unei persoane nu trebuie luate în considerație nici statutul său social,nici funcția deținută,nici serviciile către stat și societate.Aceasta exprimă faptul că legea contraventională nu ar trebui sa promoveze imunități sau privilegii care să permită inegalități de tratament în aplicarea legii contraventionale. Egalitatea indivizilor în fata legii contravenționale funcționează pentru fiecare cetățean, fie în calitatea sa de beneficiar al ocrotirii contraventionale cât și în calitatea de destinatar al exigențelor impuse de legea contraventională

Protecția drepturilor și libertăților cetățenilor, inclusiv asigurarea principiului egalității în fața legii, ar trebui să fie domenii prioritare pentru aplicarea corectă a pedepsei contravenționale.Doar punerea în aplicare deplină a competențelor acordate autorităților în domeniul protecției drepturilor omului este capabilă să asigure punerea în aplicare a principiului egalității tuturor în fața legii.

Referințe bibliografice:

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului 1948,Paris

2. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova,12.08.1994,nr.1 (cu modificări ulterioare).

3. Hotca M. Egalitatea și echitatea [citat 05.12.2020]. Disponibil: https://www.juridice.ro/essentials/2935/egalitatea-si-echitatea?fbclid=IwAR3lQ8Efw3-VozGO7a2MaN6wCy0yQ2aI5QfDL7WIA58l41NrfSEOE9l83Ig

4. Codul Contravențional al Republicii Moldova din 24-10-2008, publicat în Monitorul Oficial la 16.01.2009

5. Guțuleac V. Tratat de drept contravențional. Chișinău ,2009.

6. Pantea O.,Antoci A. Drept contravențional.Suport de curs. Chișinău,2020.